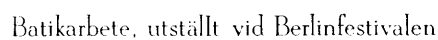

Okt. 1951

Sjuksköterskornas lönestrid

Ingen, som under några perioder varit medlem av landsting, är okunnig om att det mest hopplösa man där kan företaga sig är att motionera om högre d. v. s. något så när rimliga löner för sjuksköterskor anställda av landstinget. Om senare tiders kvinnliga landstingsledamöter försökt sig på det nära till hands liggande omaket har icke förports. De har i varje fall ej lyckats och inte heller — vilket varit naturligt — blivit representerade i landstingens och stadsförbundens förhandlings- och medlingskommission med Svensk sjuksköterskeförening angående förhöjda löneavtal. Förhandlingarna, som pågått en längre tid, ha nu avslutats vad detta år beträffar.

Svensk sjuksköterskeförening måste ta initiativ för bättre villkor. Förhandlingarna mellan den s. k. medlingskommissionen och sjuksköterskeföreningen strandade — lyckligtvis kan man tillägga, då förbundens representanter saknade all förståelse för det berättigade i sjuksköterskornas krav. Den gamla historien lever alltså att sjuksköterskornas arbete skall vara ett »kall» som kan underbetalas. Det vore givetvis önskvärt att varje yrke uppfattades som ett kall, men skulle t. ex. socialdemokraterna anse detta liktydigt med underbetalning? Och det är obegripligt och minst sagt oförsynt att ett kall eller låt oss säga ett yrke som är ägnat att minska lidanden och bevara livet och även har till uppgift att stå människorna bi i deras sista stunder inte ska anses värt ett levebröd.

Det hände att då inrikesministern fick veta att sjuksköterskeföreningens ordförande vägrade godkänna medlingskommissionens förslag blev han så förvirrad att han jämte några andra regeringsmedlemmar flög till Sofiero och i en konselj på fem minuter utverkade riksdagens inkallande för behandling av en proposition om »tvångslagsiftning» och »tjänsteplikt» för sjuksköterskor. Hade det inte varit enklare och riktigare att bevilja sjuksköterskorna skälig ersättning för sitt ansvarsfulla och påfrestande arbete? Men det gällde en organisation av enbart kvinnor. Dem kunde man våga sig på.

Riksdagen sammankallades. Men dess tillvaro blev lika kort som konseljen. Det uppträdde nämligen en faktor, sällsynt, men när den kommer likväl mäktigare än statsmakterna: den allmänna opinionen. En tydlig ovilja mot tvångslagsiftningen blev märkbar bland allmänheten, hos läkarna, i pressen och även bland riksdagens ledamöter. Tänk om den kungliga propositionen skulle falla! Det hade varit ett farligt nederlag för inrikesministern. Han hemställde om ytterligare medling.

Uppgörelse har träffats för detta år, icke längre. Men retroaktivt. Vilken av parterna har segrat? Det har Svensk sjuksköterskeförening. Icke så mycket ekonomiskt; den verkliga löneökningen, när man bortser från de dyrtidstillägg som befattningshavare i allmänhet fått under 1951, uppgår endast till omkring 10 %. Men det är nu fastslaget att sjuksköterskorna ej bör höra till de i löneavseende sämst lottade. Den höjning av sjuksköterskornas ställning som vunnits är dock långt ifrån tillräcklig. Vi hälsar med förhoppning och välönskningar Fröken Höjers löfte att fortsätta ett arbete som inte bara är till fördel för en viss organisation utan bidrager att åstadkomma större rättvisa i samhället.

Elisabeth Tamm

Lika lönen saboteras

Den som med 1946 års LO-kongress beslut om utredning i kvinnolönefrågan i minne väntat att 1951 års kongress skulle fatta ett positivt beslut i frågan, syftande till en snar lösning av detta snart halvsekelgamla krav, har anledning att känna sig djupt besviken. Inte mindre än åtta motioner i frågan förelåg på kongressen i september, men samtliga avfärdades. I motionerna krävdes att principen om lika lön för lika arbete, oavsett om det är en man eller en kvinna som utför det, omedelbart bör sättas ut i livet antingen genom lagstiftning eller genom en överenskommelse mellan LO och Arbetsgivareföreningen.

Landssekreterariatets svar, som godkändes av kongressen, var kort och gott att någon lagstiftning kan

det inte bli tal om i denna fråga, det skulle strida mot LO:s traditionella uppfattning i lönefrågor, och någon överenskommelse mellan LO och Arbetsgivareföreningen om utbetalande av samma lön till kvinnor som till män då de utför samma arbete skulle bara lösa frågan för ett begränsat antal kvinnor, nämligen dem som har exakt samma arbete som männen. LO syftar mycket längre, den vill generellt ha bort löneklyftan mellan män och kvinnor och detta sker snabbast och effektivast genom fria förhandlingar mellan arbetsmarknadens parter.

Motiveringen att en lagstiftning eller överenskommelse om samma lön för samma arbete måste avböjas därför att den inte skulle omfatta mer än en del av den kvinnliga arbetskraften är kostlig. Hur många gånger har vi inte från LO:s sida hört att arbetarna inte får kräva allt på en gång utan måste nöja sig med litet i sänder. Om så endast tio procent av LO:s 240.000 kvinnliga medlemmar genom en lagstiftning eller överenskommelse flyttats upp på samma lönenivå som männen skulle därmed

Marken förvandlas

Av Emilia Fogelklou

»Landet väntar på er.»

De orden tillropade den gamle palestinationjonjären A. D. Gordon, vid Pragkonferensen 1920, de unga judar som beredde sig att utvandra.

det första verkligt avgörande steget till lösning av kvinnolönefrågan ha tagits. Och inte bara det. Det skulle ha blivit en kraftig stimulans för kvinnorna att yrkesmässigt förkovra sig.

Efter det snöpliga avfärdande som frågan fick på LO-kongressen är det nog mer än en som instämmer i den bittra slutsats en aktiv fackföreningskvinna gav uttryck för: De har aldrig tänkt genomföra likalönsprincipen! — En motion om nya utredningar om kvinnorna och arbetsmarknaden fick som väntat välvillig behandling på kongressen . . .

På Beklädnadsarbetareförbundets kongress några veckor tidigare avfärdades två motioner, som gick ut på att förbundsledningen skulle åläggas att vid förestående lönerörelse få in i avtalet en bestämmelse om lika lön för lika arbete, med att enskilda förbund inte kan göra något i denna fråga, utan den måste samordnas efter för hela fackföreningsrörelsen gemensamma arbetslinjer. — Och där står vi nu. Man avböjer lagstiftning, centrala överenskommelser mellan huvudparten på arbetsmarknaden och initiativ från de enskilda fackförbundens sida.

V. S.

Den som en vår trettioett år senare fick se hur det arbetas på jordförvandling i hela den nya staten Israel, såg klart att landet icke hade väntat förgäves. Här satte ny terrassering en gräns för jordförstöringen genom erosion. Där planterades skog på nakna höjder. Själva sanddynernas uråldriga ofruktbarhet hade man börjat bota. Också där grönskade apelsinlunder. Och vid Döda havet fanns små potatisland, på långvarigt avsaltade och omsorgsfullt behandlade ställen av den döda saltstranden.

Just nu vill jag dröja vid H u l e h-arbetet. Området kring denna lilla sjö norr om Genesareth beskrivs i forntiden som ett under av fruktbarhet och naturskönhet. Men marken hade vanvårdats, vattendragen uppgrundats till översvämning. Det hade blivit ett vattensjukt och ödsligt malariadistrikt. Storksvärmarna var en skön syn, där de i vårdans cirklade som stora hjul högt uppe i luften. Men av deras hemvist på jorden, träskmarkerna, fanns det ännu mycket kvar att bearbeta.

De tidigaste kolonisterna i Hulehtrakten hade rustat sig mot moskiterna med huvudskydd och stakat sig fram i gytjan med sina spadar — utan vidare resultat. Nu är det jättetraktorer och grävskepp som hjälper till vid fördjupningen av Jordans flodfåra och vid den nya kanalisering, som skall genomådra marken.

Jag var inne i en av de små kolonierna, Daphni, med dess stora uppfodringsverk för gytja och vatten. Men här var också hem för människor i små plåthus. Jag såg skolbarnen, mest föräldralösa, komma ut från sin lektion och med förtroendefullt vidare utfrågande samla sig kring sin lärarinna, en dansk fil. d:r, som gav sina härliga krafter åt dem som växte upp i denna, ännu så ytterst torvtiga, lilla by i farozonen. Där rådde tydligt en atmosfär av trygghet och gemenskap.

Det gäller ju inte bara att skapa land, utan också ett » m ä n n i s k o - f o l k » (Gordon), inte bara en människomassa. Palestina skall erövrats med plogen, icke med svärdet, det hade varit den store judiske pionjärens levande hopp. Det är utomordentliga prestationer redan nu i fråga om »land redemption», som termen lyder. Man kände t. o. m. som resenär något som liknade jubel därvid.

Men — bara några dagar innan jag lämnade Israels jord, smäll det första skottet efter vapenvilan just där i det officiellt demilitariserade Hulehdistriktet. Det har sin förhistoria.

Under den turkiska regimen hade ett par syriska araber fått koncession på dräneringen av området, som villkor att den skulle bli verkställd inom åtta år. Första världskriget, kanske också en viss oföretagsamhet inför det kinkiga åtagandet, gjorde att föga uträttades. 1934 sålde araberna sin koncession till ett judiskt lantbrukssällskap, Palestine Land Development. Stora sträckor av det döda landet hade vid den tiden redan till högt pris inköpts från judiskt håll.

Sedan Israel blev stat och skulle ta emot sina stora invandringsfloder från världens alla hörn, sattes full fart på det angelägna arbetet i detta ännu icke klart gränsreglerade land. Det går nästan omärkligt över i Transjordanien. Det tycktes bara vara en enkel taggtråd som satte gräns över den gröna marken. Det måste — efter alla föregående irritationsmoment — ha kostat på för de syriska araberna att se en jordförvandling, som de själva k u n d e ha bestått sig. Och så smäll det första dödande skottet mot de arbetande kring Huleh. Svaret blev: en bomb över taggtråden från israelitiskt håll!

F. N.-kommissionen på ort och ställe anbefallde arbetets upphörande. Men dräneringen fortsatte, risker och varningar till trots — det är ju bråttom! F. N. har nu medgivit att arbetet alltjämt bedrivs, medan konflikten ytterligare klarlägges — med de människoliv den spilt.

Glädjen över pånyttfödd jord måste kompenseras av nya, oryggligt fredliga sätt att lösa konflikter, av »människofolkets» insiktsfullare konfliktlösning.

Landet väntar på er, sade den store judiske pionjären..

Freden väntar på oss, kunde man tillägga.

E. F. N.

☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆

Ung svenska prisbelönad

Vid Berlinfestivalen gav KDV, som där representerades av sin generalsekreterare, Marie-Claude Vaillant-Couturier, utmärkelser till tio unga kvinnliga fredskämpar. Vi är stolta och glada att en svenska, Gun Ekbratt från Göteborg, finns med bland de tio. Hon har samlat 1,655 namn för appellen om en fredspakt mellan stormakterna.

☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆

Berlinfestivalen

Under de fjorton dagar som ungdomens och studenternas stora fredsfestival varade, hann mer än två miljoner ungdomar, från såväl Öst- som Västtyskland, med att gästa Berlin. Vi 25,000 utländska ungdomar från 104 av jordens länder, fick tillfälle att lära känna den demokratiska tyska ungdomen. Vi fick se vad den kan prestera av fredligt uppbygge. Vi fick erfara deras förmåga, att i en sönderbombad stad ta emot sina utländska gäster. Glatt, vänligt, gästfritt och välorganiserat. Mycken och god mat, bra bäddar och allehanda omsorger. Östberlin, festsmyckat från utkanterna ända in till minsta smågata i centrum, var för 14 dagar helt och hållet till för festivaldeltagarna. Teatrar, biografier, idrottsplatser, bussar och spårvagnar, allt stod till vår disposition. Gratis! Tolkar och guider hjälpte oss tillrätta i stadens vimmel. Vänliga förläggningsandar sörjde för att våra kläder var rena och välstrukna.

Festivalens öppnande i Walter Ulbrichtstadion, med tusentals fredsduvor kretsande upp mot den blå himmelen över tusentals unga fredskämpar från hela världen, stördes inte av den amerikanska helikopter, som lik en surrande insekt kretsade vid zongränsen släppande flygblad.

Så inleddes två veckor av outtömliga möjligheter att lära känna all världens nationella kulturer. Sång, musik, baletter, folkdanser. Utställningar av måleri, skulptur, böcker, arkitektur. Utställningar som beskrev fredsarbetet världen över, den tyska femårsplanen och mycket mycket annat. Tillfällen att vid fakultetsträffarna diskutera och utbyta erfarenheter med kolleger från andra länder. Inblick i ungdomens liv i det demokratiska Tyskland. Deras stora möjligheter till fri utbildning. Hur man tog hand om barnen. Pionjärpalatset, där ungar mellan 6-14 år hade alla möjligheter att fritt utveckla sin speciella begåvning. Sommarhemmen vid sjöarna kring Berlin. Pionjärrepubliken, med elektriskt modelltåg, konstgjord sjö, amfiteater och idrottsplatser, som till större delen styrdes av barnen själva. Mötet med medlemmar i Kvinnornas Demokratiska Världsförbund. Den tappra franska flickan Raymonde Dien, spanjorskorna och representanterna för Koreas hjältemodiga döttrar. Demonstrationen, då en miljon tyska ungdomar manifesterade sin fredsvilja, under en åtta timmar lång förbimarsch över Marx-Engelsplats vid Unter den Linden.

Kanske hade festivalen sin största betydelse i att den hölls just i Berlin. Det nazistiska våldets före detta huvudstad. Så fick dagens tyska ungdomar tillfälle att i sitt eget land och sin egen huvudstad rehabilitera sitt skuldbelastade folk. Freundschaft, vänskap, det ordet gick över alla språkmurar och användes av alla nationers ungdomar under hela festivalen. Vänskap med all jordens folk. Den fria tyska ungdomen kommer aldrig mera att låna sej till våld och förtryck.

BIRGITTA MALMSTEN

Agent för freden

Morgonen den 16 februari 1951 i Federala distriktsdomstolens hus i Washington, U. S. A. En gammal ståtlig man förs in. Han får vänta på sin tur att bli uppropad. Åklagarna går igenom dagens ärenden. Där står individer som väntar sitt straff för dråp, rånförsök, stöld, narkotikasmuggling, brott mot lotterilagen. Den gamle mannen väntar.

Vem är han? Han är Professor Du Bois, en av Amerikas största medborgare i vår tid, framstående antropolog, sociolog och etnolog, en förkämpe för negrernas och kolonialfolkens mänskighet, en erkänd auktoritet inom vetenskap och kultur i alla länder, citerad i betydelsefulla vetenskapliga verk, även svenska, som t. ex. professor Gunnar Myrdals bok om negerproblemet i U. S. A.; själv är han författare till en rad verk om de färgade folkens livsproblem, verk som är genomträngda av djup humanism och lidelse för social rättvisa. Han är den man som på sin 83-årsdag fick motta en hyllningsadress från spetsarna inom Amerikas litterära och vetenskapliga liv, i vilken det bl. a. hette: »*Det nittonde århundradet är i de amerikanska negrernas historia känt som Frederic Douglas epok. Det tjugonde århundradet är Dr Du Bois' epok.*» Han var konsult vid Nationernas Förbunds bildande efter första världskriget och konsult vid F. N:s bildande i San Francisco efter andra världskriget. Han har undervisat vid U. S. A:s främsta läroanstalter, varit U. S. A:s minister i Liberia, deltagit som en av de främsta personligheterna i en rad internationella kongresser mot rasförföljelser.

Det är en grotesk scen som utspelas i distriktsdomstolens hus, en scen som är tänkbar endast i ett land där kultur och mänsklig anständighet trampas under fötterna under en krigspsykos som piskats upp till hysteri.

Han hör lugnt anklagelsen läsas upp. Han anklagas för att ha verkat för freden. Närmare bestämt: han anklagas för att ha »underlåtit att registrera sig som utländsk agent.» Datum för processen mot honom fastställs. Sedan föres han bort i handbojor, till ett rum där man fotograferar honom, tar hans fingeravtryck och visiterar honom för att se om han har vapen gömda i sina kläder. Nu kan han gå. Processen skall äga rum, krigsdomen skall fullföljas.

En berömd livsgärning, mer än ett halvt sekel i fredens och kulturens tjänst — och nu en anklagad bland dråpare och tjuvar. Krigets och kulturföraktets agenter i dagens Amerika har avslöjat sig ännu en gång, obarmhärtigt. Dr Du Bois var den man som i april 1950 tillsammans med två medarbetare och en kontorsflicka (alla nu anklagade liksom han) bil-

Professor
W. E. B. Du Bois

dade »Centrum för fredsinformation», som reaktioner nu kallar »utländsk agentur». Från detta lilla centrum spreds stencilerade blad med sakliga uppgifter om fredsörelsen i världens alla länder, små broschyrer som handlade om »Folken vill fred», »Negrerna talar för freden», »Katolikerna talar för freden o. s. v. Dessa skrifter mottogs av det progressiva Amerika med en iver som visade hur man törstade efter ett budskap om fred medan pressen och radion endast hade plats för budet om krig. Från detta centrum gick Stockholmsappellen ut till det amerikanska folket, och fram till den vecka i juni då Koreakriget bröt ut hade omkring 1 miljon amerikaner undertecknat den. »Centrum för fredsinformation» blev farligt för dem som fruktade folkets fredsvilja. Från U. S. A:s utrikesdepartement gick konfidentiella brev ut till kongressmän, lärare, fabriksägare, alla som kunde påverka den allmänna opinionen, med varningar mot Stockholmsappellen. Pressen engagerades mot appellen, radiokommentatorerna uppmanade folk ange namninsamlarna för polisen. Blodiga överfall organiserades mot namninsamlarna på de amerikanska städernas gator. »I stället för att arrestera dem borde man skjuta dem», sade guvernören James Duff i Pennsylvania om namninsamlarna. I denna hysteriska atmosfär och när dödsannonserna från Korea började fylla de amerikanska tidningarna, krävde justitiedepartementet att »Centrum för Fredsinformation» skulle registreras som »agentur för främmande verksamhet». Dr Du Bois svarade: »Vårt centrum är en helt amerikansk organisation, vars enda syfte är att bidra till att förhindra ett tredje världskrig. Önskan om fred kan inte vara en främmande önskan». Dr Du Bois tvingades upplösa Centrum för fredsinformation.

Och nu står processen för dörren — i oktober månad. Ett nytt oerhört brott förbereds mot fredens modiga försvarare i U. S. A. Det är nu de fredsälskande människorna i hela världen som skall hindra att fredens fiender tystar en ädel fredskämpe, en färgad man som är en stolthet för sitt folk — sitt färgade och vita Amerika, det verkliga, progressiva Amerika — och för hela mänskligheten.

(Uppgifterna ur Albert Kahns broschyr »En fredens agent».)

I det nya Kina

För första gången i historien får Kinas bondkvinnor och deras barn glädja sig över varma snygga kläder och känna sig trygga för framtiden.

För första gången i historien har bondeklassens flickor fått möjlighet att studera. Här ser vi dem med sina kära skolböcker.

Livet

Av NAZIM HIKMET

Dette liv er ingen spøk.
Du må ta det alvorlig.
Slik som ekornet gjør for eksempel.
Uten å vente noe hinsides eller bortenfor
Da har du bare ett å gjøre: Å leve.

Dette liv er ingen spøk.
Du må ta det alvorlig.
Så alvorlig at du kanskje en dag står mot en mur
med bakkbundne hender
eller holder på å dø
i hvit laboratoriefrakk og tykke briller
for at andre mennesker skal leve,
mennesker du aldri vil få se.
Og mens du dør, vet du med hele ditt hjerte
att ingenting er så vakkert, så sant som livet.
Du må ta det alvorlig.
Ja, så alvorlig at du planter dine oliven på sytti års sikt,
ikke for at dine egne barn skal høste dem,
men ganske enkelt fordi du ikke tror på døden.
Og roten til din vantro
ligger i selve det overdådige livets
evige herlighet.

Övers. av Inger Hagerup

NAZIM HIKMET föddes 1902 i Istanbul, Turkiet, och var vid aderton års ålder känd som farlig frihetssångare. Han har suttit 16 år i fängelse för sina upproriska dikter. 1950 frigavs han av den turkiska regeringen, sedan hans dikter gjort honom världsberömd. Han säger själv: -- »Jag håller inga politiska tal. Jag vill bara säga några ord om det enkla folkets liv. Tidningarna skriver att regeringen har fått stora summor för hjälpverksamhet. Men dessa summor har inte lagts ned på livet utan på kriget. Enligt officiell statistik saknar var tionde person i Turkiet arbete och bröd, 60.000 dör årligen i tuberkulos. —»

Hans dikter, prosaskisser och brev har översatts till franska 1951. Ovanstående dikt har översatts till norska av Inger Hagerup.

Lilla fuling

Av Gunhild Tegen

nn satt med slutna ögon i ett varmt mörker och kände hur släden gled fram över isen. Då och då knyckte den till när pappa smällde med piskan och smackade åt Bruna. Ann och alla hennes filter följde stöten, fram och tillbaka. Bjällerklängen sjöng klart i kylan, Ann skratade tyst för sig själv åt den vackra klangen. Så lutade hon sig bakåt och försökte se ut genom det hål man lämnat åt henne att andas i, när man rullade in henne i filtpaketet. Det satt rimfrost kring hålet, hon andades på den, den smalt bort, men i nästa ögonblick var den åter där. Utanför bredde sig sjön oändlig och vit, bara granruskorna vid vägkanten lyste gröna. Ann krängde på sig för att se mer, hon ville se stranden av deras egen ö, skogen, berget, huset där de bodde och där mamma fanns — men det var omöjligt. Filterna gav inte efter, hon satt fången mitt inne i värmen.

— Vad vill du? frågade pappa utifrån luften. Sitter du trångt?

Anns svar förnams som ett mummel, och pappa böjde sig ned för att lyssna.

— Nej, min flicka, du kan inte komma ut än, sade han muntert, det är tjugonio grader kallt — och du skulle frysa om din lilla söta näsa.

Ann skrattade igen för sig själv där inne i filterna och gned näsan mot den grå ullen. Lilla söta näsa, sa pappa. O, vad pappa var rar! Hon ville gärna sitta stilla hos honom i släden och åka, åka långt, långt bort... Men det skulle också bli roligt att komma hem och träffa mamma och se lillebror, som passat på att komma till ön medan Ann var i stan hos tant Sigrid.

UT PÅ GARDSPLANEN kom Margret och tog emot dem. Utan krus lyfte hon Ann ur släden och bar in henne i köket, medan pappa körde upp till stallet.

— Ja, nu har vi lillyssen hemma igen, sade Margret och plockade kläderna av Ann. Stina stod vid spisen och skrattade. Anns hjärta blev stilla en sekund — så började det att bulta hårt. Häftigt stötte hon undan Margrets hand.

— Jag är ingen ryss! sade hon och blev röd. Tant Sigrid sa att jag var s n ä l l !

Stina slog upp ännu ett enfaldigt flatskratt — men Ann rusade mot dörren som ledde in i våningen.

— Jisses, ska hon gå in med portinerna på sig! skrek Margret och tog fast henne. Frun är i sängen, det är bäst att inte storma så fasligt!

Anns ögon blev stora och runda, tårarna gjorde Margret otydlig.

— Är mamma sjuk? skrek Ann.

— Tyst me sig bara! Inte sjukare än hon ska vara.

Men inte tål hon va som helst inte — så det är bäst Ann håller sig i skinnet!

Ann hade nu fått av sig bottinerna och smög sig på tå in genom salen och förmaket och in i sängkammaren. Där låg mamma och såg så glad ut, inte alls sjuk. Och bredvid stora sängen stod en liten korg med ett blått täcke över. Ann stod dödsstill på tröskeln och bara såg och såg.

— Men så kom då, lilla vän! sade mamma och räckte ut handen.

Då glömde Ann all försiktighet, hon störtade fram och kastade sig häftigt till mammas bröst och gömde ansiktet i det fina nattlinnet, som luktade så gott. Och tårarna störtade fram ur det lilla sårade hjärtat, hon snyftade häftigt men lyckligt i mammas famn. Här var hon skyddad mot Margret och Stina och hela världen, som kallade henne ryss och bråkstake, mamma var så varm och god och snäll...

— Så, så, sade mamma milt och lugnande men kanske en aning otåligt längst inne. Det var så svårt med detta häftiga barn, och nu hade det varit så lugnt en tid. Och nu låg där i korgen ett annat barn, en liten gosse, vars blotta existens fyllde henne med lycka. — Seså, lilla Ann, varför gråter du? Skall du inte se på lillebror?

Men Ann bara tryckte sig närmare mamma, snyftningarna avtog, hon blev lugn och tyst. Så lyfte hon äntligen sitt lilla rödmosiga ansikte mot mamma, spåren av tårar gick som ränder nedöver kinderna — och nu log hon, ett litet darrande leende, och mamma såg att en tand fallit bort i den lilla munnen...

— Lilla fuling! sade mamma vänligt och klappade Ann på huvudet.

Då reste sig Ann och tog ett steg mot dörren.

— Skall du inte se på lillebror? frågade mamma än en gång.

Tyst och mulen gick Ann fram till korgen och kikade under täcket. Hon såg ett litet rött ansikte, en platt näsa, inflammerade ögon och litet tunt hår på en avlång huvudskål.

— Är han inte rar? sade mamma förtjust.

Men Ann teg. Hon knep ihop munnen. Han är väl mycket fulare än jag, tänkte hon men sade ingenting. Hon stack händerna på ryggen, ty hon kände lust att knuffa ikull korgen. Hela rummet hade blivit annorlunda än förr, tavlorna över mammas säng såg fientligt på henne, de gröna tapeterna utstrålade kyla, mammas sidentäcke var som is och lillebrors korg var som en mörk, kall vak ute på sjön... Ann kände ensamhetens kyla krypa fram och förlama henne, hon visste inte vad det var, hon kände bara att det blev så trångt i bröstet — och innan hon började gråta på nytt sprang hon ut ur rummet.

Mamma suckade. Och när pappa kom in berättade hon hur konstigt Ann burit sig åt.

MEN ANN VISSTE INTE vart hon skulle ta vägen med en blyklump i bröstet som gjorde det så trångt och tungt att andas. Inte kunde man gå ut i köket till Margret och inte visste hon var pappa fanns. Försiktigt smög hon sig ut i tamburen och gömde sig bakom mammas päls.

Forts. å sista sid.

KDV:s ordförande

70 år

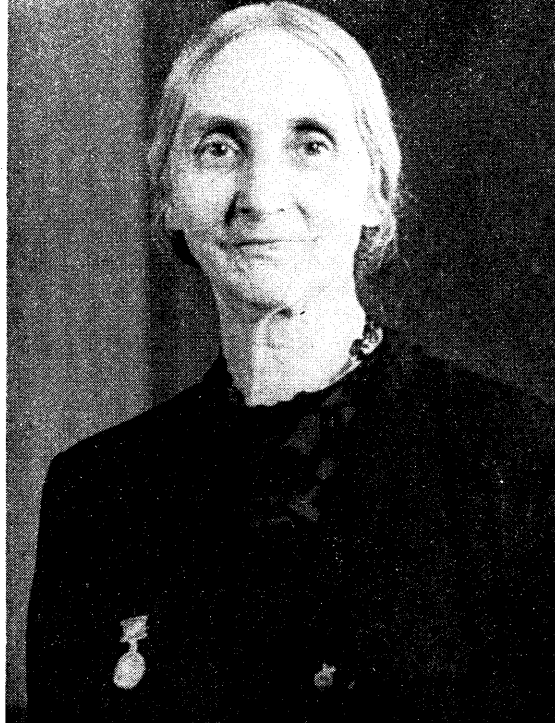
Madame Eugénie Cotton, KDV:s ordförande, fyller 70 år den 13 oktober.

De fredsälskande kvinnorna i hela världen kommer denna dag att sända sina hyllningar och sina tankar, i aktning och kärlek, till denna modiga hängivna fredskämpe som endast är gammal till åren men ung genom sin brinnande vilja att verka för mänsklighetens fred och lycka.

Madame Cotton kunde ha valt att förlägga sitt livsverk och sin kamp endast till de laboratorier och lärosäten där hon under bl. a. Marie Curies ledning skapat sig en ställning som framstående naturvetenskapsman. Men hon kände att detta ändå skulle vara bara ett halvt liv, på sidan om den kamp där vetenskapens villkor såväl som människornas tillvaro formas. Redan 1934 var hon aktiv i de intellektuellas rörelse mot fascismen. Sedan kom den tyska ockupationen av Frankrike. Hennes man, fysikern Aimé Cotton, arresterades under denna tid trots sin höga ålder, som en av motståndsrörelsens noblaste gestalter. Madame Cotton själv avstängdes från undervisningen i den högskola där hon var rektor, och även hennes son arresterades.

Efter krigets slut var det på Madame Cottons förslag som Kvinnornas Demokratiska Världsförbund bildades på den stora kongressen i Paris 1945. Senare har hon som ledande representant för KDV:s 90 miljoner kvinnor valts till en av vice-presidenterna i Världsfredsrådet.

Vi minns alla hur Madame Cotton förra året drogs inför rätta av de franska myndigheterna anklagad för

EUGÉNIE COTTON.

Bilden togs i Moskva den 2 juli då hon mottog det internationella Stalin-priset för sin fredsgärning.

att ha sökt »demoralisera nationen och armén». Det var för sitt modiga uppträdande mot de franska kolonialherrarnas krig mot Viet-Nams folk som hon skulle straffas. Protesterna från hela världen mot detta skamliga försök att tysta en modig fredskämpes röst tvingade reaktionen att uppskjuta rättegången, men ännu hänger över Madame Cotton hotet att bli dömd som brottsling för sitt fredsarbete. Men bakom Madame Cotton står världens fredsälskande kvinnor i obrottslig solidaritet fast beslutna att skydda den kvinna som i dag personifierar alla mödrars, alla kvinnors vilja att i enad verksamhet rädda freden och sina barns framtid.

PRESSKLIPP

Tidskriften *Världshorisont* har i sitt augustinum-mer följande kommentar till sin omslagsbild: några koreanska barn som läser på en F. N.-affisch:

»Det stackars koreanska folket har sannerligen fått lära sig att krig inte skänker någon vinning. För koreanerna framstår säkert FN som det sista stora hoppet. Om världsorganisationen efter stridernas slut lyckas bidra till lyckligare förhållanden kanske den undrande nyfikenhet med vilken dessa små koreaner granskar en FN-deklaration kan förvandlas till bävande hoppfullhet.»

Man häpnar över dessa rader. Om det efter FN:s totala krig i Korea kommer att finnas kvar några koreaners barn, torde dessa med fasa tänka på den organisation som förgjort deras folk. Hur skall dessa arma varelser kunna skilja på FN:s höga principer och dess hemiska praxis? Man önskar att den välredigerade tidskriften i stället för dylika uttalanden ville ta upp till diskussion frågan: *Bör FN föra krig?* En organisation av världens stater torde ha andra medel till sitt förfogande att förebygga krig!

Den konservativa engelska tidskriften *Picture Post* har den 25.8 infört en redogörelse från de sju kväkare som besökt Moskva i år. Bland dessa sju fanns ingen kommunist, ej heller någon engelsk representant för brittisk politik. Det var oberoende kristna som önskade fred på jorden. Det har under 18 månader varit 273 inbjudna delegationer till Sovjetunionen, börjar rapporten som avslutas med följande rader:

»När vi dröjer vid ryssarnas fel och brister, låt oss akta oss för självgodhet och framför allt för att använda de metoder vi kritiserar hos dem. Ofta när vi i Moskva påpekade överdrifter i rysk press och radio och de barriärer sådant bygger mellan deras folk och vårt, blev vi påmindas, med precist angivande av källan, om ännu värre uttalanden av amerikanska senatorer och tidningar eller om brittiska, amerikanska eller andra västerländska regeringars vägran att visera pass åt ryssar som inbjudits till Västerlandet, t. ex. vid 500-årsjubileet vid Glasgows universitet.» — »Att beskylla ryssarna för machiavellism i alla deras handlingar och uttalanden, är att gå den ondes ärenden. Och att underlåta att påpeka varje gest från Moskva som i någon mån syftar till verklig fred — det är att brottsligt bedraga mänsklighetens djupaste hopp och behov över hela jorden.»

Ett hoppingivande möte

»Utarmning eller samarbete» var rubriken för den kurs på Wendelsberg, som anordnats av Fredshögskolan, Fred och Frihet och Västsvenska FN-föreningen den 15—19 augusti.

Genom själva rubriken visar sig arrangörerna vara medvetna om, att upprustning och krig är något så fruktansvärt, att samarbete för fred blivit en nödvändighet. Denna nödvändighet har länge varit klar för medlemmar av SKV, som dock hittills haft stora svårigheter att få kontakt med andra organisationer. Med så mycket större glädje tog vi därför tillfället i akt att vara med på Wendelsberg.

Man känner en högaktningfull tacksamhet mot arrangörerna av kursen. Tanken att sammanföra olika kategorier av fredsvänner med bl. a. militärer och lottor är beundransvärd. Var och en fick verkligen lägga fram sin uppfattning, vilket för övrigt gjordes hovsamt och sympatiskt från alla håll. Meningarna var många och diskussionerna livliga, men hölls på vad som brukar kallas »ett högt plan.»

Det var kusligt att höra den militär, som talade om psykologisk beredskap. Hans föredrag var, som Bang träffande yttrade, mer intressant än han själv antagligen förstod. Det visade klart omöjligheten att fostra människor till bra soldater och samtidigt till goda människor. Man kan inte bli bra soldat, om man har mänskliga känslor. — Tanken är hemsk: i samband med pågående upprustningar fostras alltså människor världen runt till omänsklighet. Liksom de fostras till känslan att ha en fiende att hata, något nödvändigt för en »bra soldat».

Barbro Alving talade om »Kvinnorna och civilförsvaret». Hon ansåg, att kvinnorna inte på något sätt borde bidra till att göra ökade rustningar för krig möjliga. I stället rekommenderade hon, vad hon kallade »aktivt passivt försvar». Trots det allvarliga innehållet gjorde hon sin föreläsning just så trevlig, som man väntar sig av henne.

Den stora upplevelsen var att höra Emilia Fogelklou-Norlind. Hon talade om upprinnelsen till Fred och Frihet och de mänskliga relationerna av i dag. — När man hört henne och sett den vakna och goda blicken i hennes ögon, längtar man att få träffa henne igen.

I övrigt talades om Världens försörjning, Befolkningsproblemen inför FN, Mentalhygien i skolans uppföstran — där Stina Skantze gjorde ett uppskattat inlägg — Arbetsplatsen — viktigt led i demokratisk föstran, Europarörelsen, Världsfederalismen, allt ämnen som gav upphov till debatter. Sist kom fru Ingrid Segerstedt-Wibergs ärliga föredrag om Förenta Nationerna. Hon yttrade bl. a., att det, som nu sker i Korea i FN:s namn, inte kunde vara meningen med FN.

Under diskussionerna fick man ofta anledning till

invändningar. Så t. ex. när Sovjetunionens fredsvilja ifrågasattes eller när det ansågs omöjligt få kontakt med Sovjet, ett påstående som motsägs av den erfarenhet vi i SKV har genom utbyte av delegationer, vilket givetvis framhölls.

Också medlemmar av Svenska fredskommittén var närvarande och gjorde uppmärksammade inlägg. Om också appellen om fredspakt mellan stormakterna inte togs upp till behandling — man hade från början gått in för att inte ta upp några dylika frågor — tror jag ändå, att många fick en riktigare uppfattning om dess innebörd, än vad de tidigare ingivits av pressen.

Den trivsamma och otvungna samvaron på kvällarna bidrog till känslan av en lyckad kurs. Man vill hoppas, att tankeutbytet skall fortsättas och ge resultat i form av verkligt samarbete för fred och vänskap.

MAJA BOLLING

Inför förbundsmötet

Den 13—14 oktober kommer ombud från så gott som samtliga SKV-avdelningar i landet att samlas till förbundsmöte i Stockholm. I samband härmed har förbundsledningen utlyst en tävlingskampanj mellan avdelningarna för värvande av nya medlemmar, skapande av nya SKV-avdelningar och för ökad spridning av Vi Kvinnor. Kampanjen startade den 1 september och skall fortgå fram till årsskiftet. Tio priser kommer att utdelas till de avdelningar som gör det bästa arbetet i kampanjen och vid värderingen av resultaten kommer hänsyn att tas till avdelningarnas storlek, så att alla har nu samma möjligheter att hävda sig.

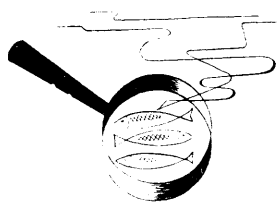
★

Det blir emellertid inte bara antalet nya medlemmar, nya avdelningar eller den ökade lösnummers- och prenumerantsiffran på vår tidning som kommer att ligga till grund för värderingarna. Hänsyn kommer också att tas till hur avdelningarna sköter kontingentbetalningen, vad de gör för att sprida förbundets senast utkomna broschyr »Vad vi såg i Korea» och deras insatser i hjälparbetet för Koreas kvinnor och barn.

När denna tidning föreligger i tryck hoppas vi redan ha den första stora sändningen av kläder, skor och torrmjölks på väg till Korea. Här har många SKV-avdelningar redan gjort ett gott arbete och insamlat kläder samt pengar till medicin och torrmjölks. Till den 1 september hade i kontanter influtit 5.200 kronor och 15 stora lådor kläder och 2 lådor med skor var färdigpackade.

★

En av våra absolut angelägnaste uppgifter just nu är att få ut Kvinnornas Internationella Koreakommissions rapport i massupplaga. »Tala om det för världen», bad de koreanska kvinnorna kommissionens medlemmar under vistelsen i Korea. Bland de 22 kvinnorna från 17 länder som reste dit var tyvärr ingen från vårt land. Men det dessa kvinnor såg, hörde och upplevde finns i deras dokumentariska rap-

Bra vardagsmat

Om strömming

— Om strömming vore lika dyr som lax, skulle folk inse att den var lika god som lax! sa en gammal norrlänning och tog för sig ur surströmmingsburken.

— Ja, surströmming är väl mycket godare än lax. ropade en annan entusiast, och benade sin sjätte doftande strömming, som glänste milt tomatröd invändigt.

— Jag menade all strömming, sa den förste tälaren och såg sig triumferande omkring. Salt strömming, tänk er hur många generationer som är uppfödda på den kosten! Kokt eller stekt på glöd eller i flott med rommen väl tillvaratagen — det är mat för både män, kvinnor och barn. Det blir man folk av! Nu äter man inte saltströmmingen, bevars, det ska vara skinka och ägg till frukost. Men det säger jag er att mera närande föda för kropp och själ än strömming, salt sur eller färsk, det finns inte, sanna mina ord...

— Jag tycker nog bäst om *färsk* strömming, sa en mellansvensk husmor i sällskapet. — Strömmingsflundra med persiljesmör emellan — eller strömmingsfiléer stekta en och en, som man låter kallna och sen använder på hård smörgås. Det ä gott, ska jag säga!

port och den måste ut till Sveriges kvinnor och män. Alla måste få veta vad det är som sker i Förenta Nationernas namn i Korea. En del av våra avdelningar har lagt upp arbetet för att sprida »Vad vi såg i Korea» på ett föredömligt sätt och genomarbetar systematiskt sina orter för att alla människor skall få tillfälle att köpa broschyren. Andra har rekvirerat 10 à 15 exemplar, tydligen i tron att de inte blir av med flera. Det är felaktigt resonerat — broschyren är nämligen osedvanligt lättsåld, det intygas från varje ort där man på allvar går in för att sprida den. Vi uppmanar alla våra avdelningar att lägga upp en noggrann plan för försäljning av denna betydelsefulla skrift.

En annan inte mindre viktig uppgift är namninsamlingen för kravet på en fredspakt mellan de fem stormakterna. Här har våra avdelningar redan gjort mycket goda insatser, men ännu återstår en hel del att göra. Det gäller att tillse att varje svensk man och kvinna får tillfälle att ta ställning till kravet på fredspakt. Och självklart känner vi SKV-medlemmar ansvar för att det sker på vår egen och omkringliggande orter. Också hur denna arbetsuppgift fylles kommer det att tas hänsyn till vid bedömandet av de olika avdelningarnas insatser under kampanjen.

Full fart på arbetet och väl mött till förbundsmöte!

— Det är så besvärligt att rensa strömming, sa någon.

Husmodern svarade: — Det gör de i affären för 25 öre extra. Sen är det bara att skölja bort kvarsittande rester, lägga upp fileerna på ett papper, vända dem i vetemjöl och steka dem i margarin. Jag lägger dem alltid på magen i pannan först, och när jag vänt dem saltar jag mycket lätt och sparsamt bara på den inre sidan. Ju mindre salt, desto finare arom! Sen lägger jag mycket klippt dill på ett fat och lägger de stekta strömmingar på denna bädd. Innan nästa varv kommer klipper jag en ny dillmatta. Av detta strömmingsfat brukar vi äta det översta lagret varmt, sen får det överblivna kallna. Det finns sen tillgängligt i köksskåpet för den som vill ta sig en extra bit som kvällsmat. Jag köper aldrig mindre än ett kilo strömming på en gång, ofta ett och ett halvt. Ska man ändå hålla på att steka och osa i köket, så är det bäst att ha lite över till det närmaste målet.

— Finns det flera sätt att använda det nyttiga djuret? frågade en ungkarl som börjat intressera sig för matlagning.

— Javisst, strömmingslåda är både gott och lättvindigt. Man tar en eldfast form, smörjer den med margarin, bröar, lägger i de benade strömmingarna, helst med en ansjovishalva eller kaviarklick inuti. Ryggen upp, tätt tätt. Sen bröar man och lägger några smörklickar, och håller lite anjovisspad över det hela. Vips in i ugnen! Den lådan är lika god kall som varm. Det är alltid det fina med strömming...

— Men surströmming — hur ska den egentligen ätas på ett fullt ritualenligt sätt? Somliga säger...

— Den ska ätas ur burken, tycker jag, sa den gamle norrlänningen.

— Man kan skölja av strömmingarna och lägga upp dem på ett fat, och bjuda lök, finnhackad, till, och absolut *oskald* glödvarm potatis. Brännvin är inte alls nödvändigt, men svagdricka är härligt till. Till låda måste man bena ur strömmingarna, skölja dem, och sen göra precis som vid vanlig strömmingslåda, med tillägg av mycket lök i stället för anjovis.

Muskotblomma.

BRA SAGT:

Det har funnits en skälkning av skam och förbittring i danskarnas förvåning över att Röda korset och FN »av militära skäl» kan finna sig i de ohyggligheter som utspelas i flyktingsjukhusen. Riktigt på det klara med hur bottenlös cynismen är hos ett modernt militärkommando var danskarna tydligen inte. Men dag för dag närmar sig insikten att vår tids segerherre inte är någon vit demokrat eller någon röd diktator utan en man som tog döden i en bunker i Berlin. Jag tror att danskarna kommer att orka uthärda den insikten och rädda sin själ. Om någonsans i världen är här det fina och stränga förhållande till sanningen på väg att förverkligas som var en gemensam demokratisk strävan, innan de högre ändamålen dök upp och därmed hela det trista eländet av hyckleri, tystnad och taktiska förfalskningar.

(Karl Vennberg i Aftonbladet 5/9 —51).

Italienska flickor på sommarkoloni anordnad av KDV:s sektion i Italien.

Den internationella konferensen för barnen kommer att äga rum i Wien i april 1952.

Ur innehållet:

	Sid.
Elisabeth Tamm: Sjuksköterskornas lönestrid	2
Valborg Svensson: Likalönen saboteras ..	2
Emilia Fogelklou: Marken förvandlas	3
Birgitta Malmsten: Berlingfestivalen	4
Margit Lindström: Agent för freden	5
Nazim Hikmet: Livet. Dikt	7
Gunhild Tegen: Novell	8
Inför Madame Cottons sjuttioårsdag	9

Lilla fuling

Forts. fr. sid. 8.

Tant Sigrid hade tyckt om henne, hon hade fått baka pepparkakor och fått beröm för dem. Pappa var snäll, han tyckte också om henne. Men alla andra tyckte att hon var bråkig och stygg — och mamma tyckte att hon var ful. Och nu hade mamma fått ett nytt barn — inte vackert precis — men bättre än Ann i alla fall. Ann var alldeles överflödigt, hon behövdes inte längre! Om hon skulle springa bort och aldrig mer komma hem! Då skulle mamma bli ledsen och Margret skulle ångra sig och Stina skulle inte skratta längre. Då skulle de förstå hur ledsen Ann varit och de skulle alla önska att hon kom tillbaka. Men hon skulle inte komma tillbaka, hon skulle springa ut på sjön och där skulle hon falla i den hemska, svarta vaken som man huggit upp för att fiska i... Och det skulle kanske gå som Margret berättat om flickan som stod under isen en hel vinter med en blåsa för munnen, och hon hörde allt som sades där uppe på isen. Och Ann skulle höra när de gick fram över hennes huvud och sökte henne. Och de skulle ropa och gråta, men hon skulle inte kunna svara, för då skulle luftblåsan framför munnen brista och hon skulle dö riktigt. Och när våren kom, då skulle pappa en dag komma ner till stranden, just när isen smälte, och han skulle se Anns röda klänning genom den tunna, tunna isen.

Och Ann grät över sig själv och tömde sin sorg i vällustiga snyftningar. En ljuv trötthet löste upp trycket över bröstet, blyklumpen försvann, det hördes en svag bjällerklang långt borta. Pappas röst nynnade en visa, det var varmt och skönt, världens ondska upplöstes i ett ljust töcken.

DET VAR PAPPA som fann Ann sovande på galoschhyllan bakom mammas päls. De hade alla sökt henne med en smula samvetsqual. Och när hon nu yr och röd kom fram i dagsljuset och sattes direkt till middagsbordet, var alla så vänliga som om hon stått under isen en hel vinter. De försökte så gott de kunde suddas ut spåren av sina ord och känslor. Och en del lyckades, en del suddades ut och lämnade rum för nya spår. Men en del blev kvar för alltid och följde Ann genom livet, liksom minnet av färden över isen, liksom sjön och skogen och doften av mammas päls.

Tidningen Vi kvinnor i demokratiskt världsförbund

Utgivare: Andrea Andreen

Köpmantorget 2, Stockholm

Redaktionskommitté: Gunhild Tegen,
Valborg Svensson,

Utkommer med nio nr per år.

Prenumerationspris per år: Kr. 2: 50.

Lösnummer 35 öre (kommissionärer antagas).

Postgiro 51323, Box 18073, Stockholm 18.

Svenska Kvinnors Vänsterförbund.

Förbundsstyrelsens lokaler är belägna i
Kungsgatan 79, Stockholm. Tel. 53 19 61.